

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ 1909 ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 27 Το κίνημα στο Γουδί. 1909

Τελευταία δεκαετία του 19ου αι. η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα:

1. 1893: πτώχευση
2. 1897 : ήττα στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο
3. 1898 : επιβολή διεθνούς οικονομικού ελέγχου.

Η κρίση εντάθηκε στις αρχές του 20^{ου} διότι:

1. Η διεθνής οικονομική ύφεση έκανε δύσκολη τη διάθεση των ελληνικών αγροτικών προϊόντων στις ξένες αγορές.
2. περιόρισε τα εμβάσματα από Αίγυπτο και Αμερική.
3. η πολιτική ηγεσία αδυνατούσε να χειριστεί τις εθνικές διεκδικήσεις με αποτέλεσμα άλλοτε να οδηγεί τη χώρα σε ήττες και άλλοτε να κατηγορείται ότι παραμένει αδρανής μπροστά στις εξελίξεις.

Αποτέλεσμα : επικρατούσε **πολιτική αστάθεια**, καθώς κυβερνήσεις σύντομης θητείας διαδέχονταν η μία την άλλη χωρίς να είναι ικανή να αντιμετωπίσει τα κρίσιμα προβλήματα της χώρας .

Η **μοναρχία** κατηγορούνταν για συνεχείς παρεμβάσεις στις ένοπλες δυνάμεις καθώς και για τη στάση του ύπατου αρμοστή της Κρήτης πρίγκιπα Γεωργίου που κατηγορούνταν ως υπεύθυνος για τη ρήξη με το Βενιζέλο και την επανάσταση στο Θέρισο.

Στρατιωτικός Σύνδεσμος: ιδρύθηκε το Μάιο του 1909. Ήταν μια οργάνωση κατώτερων αξιωματικών της οποίας τα μέλη δυσφορούσαν τόσο για το ότι η βασιλική οικογένεια προωθούσε τους ευνοούμενους της στο στράτευμα όσο και για την κακή κατάσταση των ενόπλων δυνάμεων.

1. αρχικά η πολιτική ηγεσία προσπάθησε να διαπραγματευτεί μαζί τους
2. ο Σύνδεσμος ανέθεσε την ηγεσία στον ν. Ζορμπά και προχώρησε στην εκδήλωση κινήματος με κέντρο το στρατόπεδο στο Γουδί.

Αιτήματα.: 1. αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων με απομάκρυνση από το στράτευμα των πριγκίπων, ώστε να καταργηθεί η ευνοιοκρατία και να επιτραπεί η ανεμπόδιστη εξέλιξη των αξιωματικών.

3. μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση του κράτους στην οικονομία, στη δικαιοσύνη και στην εκπαίδευση.
4. το κίνημα λειτούργησε ως καταλύτης που προκάλεσε μια έκρηξη γενικότερων λαϊκών αιτημάτων τα οποία στρέφονταν κατά της συναλλαγής και συνοψίζονταν στο αίτημα της Ανόρθωσης του κράτους.
5. 14/9/1909 ο λαός της Αθήνας με εντυπωσιακό συλλαλητήριο εξέφρασε την υποστήριξή του στο Σύνδεσμο.
6. Ο Σύνδεσμος κάλεσε στην Αθήνα τον Ελευθέριο Βενιζέλο για να υλοποιήσει τις αποφάσεις του.

1) ηρόκειται για μια λαϊκή εικόνα της εποχής. Στο κέντρο προβάλεται με μειωμένη παρουσία, σοβαρή κ' αποφασιστική, η Ελλάδα με τη μορφή γυναίκας. Στο αριστερό χέρι κρατά υψωμένη την ελληνική σημαία με επιγραφή «Αναγέννησις. 15 Αυγούστου 1909» Ζήτω ο στρατός» Ζήτω ο λαός» σου. Εμβολίζου τον καθεστώς χαρναίρα του κινήματος, δηλ τη βύθιση των ευδώνων δυνάμει υ' του λαού σε ένα δίκαιο αδελφικό. Το δεξί αυτώ εὐδώνημα επιγράφει «Εθνός». Η γυναίκα μορφή με κρόνονα στο κεφάλι, η οποία είναι υπερμεγέθους φίδι που σωματίζεται «Συναλλαγή» υ' αποδίδει το κλίμα της εποχής και ως διαφθοράς Αριστοφάνους βραχιωνάυ υ' δεξιά λαϊκοί επευφημούν στη Ελλάδα που ταυτίζεται με το κίνημα στο Γουδί, αεθλοποιώντας ακόμα πιο έντονα τη βελτίωση λαού στρατού στην προελαθία αναγέννησης ως χώρες.

2 Να μελετήσετε και να σχολιάσετε την πηγή 2 και την εικόνα 2. Πώς ερμηνεύετε τη θετική στάση του λαού της Αθήνας απέναντι στο κίνημα του 1909;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η εικόνα 2 συστοιχεί με τη γραπτή πηγή 2. Παρουσιάζει το συλλαλητήριο που πραγματοποιήθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου 1909 από τα επαγγελματικά σωματεία της πρωτεύουσας. Η πλατεία Συντάγματος έχει κατακλυστεί από άντρες και γυναίκες, όλους φιλοφόρους (= με καπέλα) και με κάποιες ομπρέλες, ενώ στο μπροστινό μέρος υψώνονται ελληνικές σημαίες. Στον πρώτο όροφο των ανακτόρων και από τον εξώστη ο βασιλιάς Γεώργιος απευθύνει λόγο προς τους συγκεντρωμένους.

Το συλλαλητήριο οργανώθηκε από το Σύνδεσμο σε συνεργασία με τις επαγγελματικές οργανώσεις και αποτελούσε την επίσημη υποστήριξη του λαού στο κίνημα της 15ης Αυγούστου. Πήρε δηλαδή, όπως επεσήμανε ο Βενιζέλος, «τον χαρακτήρα αληθούς λαϊκής επανάστασεως». Σε αυτό, ενώ ακόμη εκδηλωνόταν στο Πεδίο του Άρεως, αναγνώστηκε και εγκρίθηκε ψήφισμα, το οποίο παραδόθηκε στο βασιλιά και με το οποίο ζητούνταν από την κυβέρνηση η «ανόρθωση της διοικήσεως», η καταπολέμηση της συναλλαγής, η προστασία της παραγωγής, η βελτίωση της τύχης των εργατών κ.ά.

Η θετική στάση του λαού εξηγείται με βάση την επικρατούσα τότε κατάσταση στην Ελλάδα και ειδικότερα με όσα τον αφορούσαν άμεσα. Ήδη στην Ελλάδα είχε αναπτυχθεί σε σημαντικό βαθμό η αστική τάξη, η οποία επιζητεί μεταρρυθμίσεις,

να αναπτύξει απρόσκοπτα τον οικονομικό δυναμισμό της. Τα μεσαία και κατώτερα στρώματα πιέζονται από τη φορολογία που ήταν δυσανάλογα βαριά σε σχέση με τη φοροδοτική τους ικανότητα. Το ίδιο ίσχυε και για τους αγρότες. Πέρα από αυτά, η συναλλαγή, οι πελατειακές σχέσεις, η οικογενειοκρατία και η ευνοιοκρατία αποτελούσαν τροχοπέδη για τους αδύναμους. Για αυτό επιδίωκαν νομοθετικό πλαίσιο που θα τους έδινε τη δυνατότητα να αναδείξουν τις πραγματικές ικανότητές τους και να συναγωνιστούν επί ίσοις όροις με τους ως τότε προνομιούχους. Συμπερασματικά, λοιπόν, η κίνηση των αξιωματικών με το συλλαλητήριο έχανε το στενό χαρακτήρα της και αποκτούσε καθολικότητα στις διεκδικήσεις, άρα και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, όπως αποδείχτηκε στη συνέχεια.